

Катя Желязкова

БАЛАДА ЗА МИНКА

18

Когато видя циганка, все я сравнявам с моята МИНКА. Тя не беше само моя. Върна ли се в спомена на детството, сеещам се, че беше на всички от къщата... Като почнеш още от Караман - кучето. Всичко чуждо лаеше огромният пес, но появеше ли се Минка /циганката/ на портата, Караман онемяваше... А хубава, хубава беше! В широките си на червени гюлове шалвари, в бялата си изрязана до гънката на едрите гърди кенарена блуза, с герданчетата със синци и конско мънисто и десетките тенекиени гривнички по мургавите и дълги ръце. Погледнеш ли нагоре - лебедова шоколадова шийка, брадичка с трапчинка и сини, сини като метличини очи. Малко тъжно гледаха тия очи, замислено. Но това само на пръв поглед като беше сама. Иначе, влизайки през портата, преметната на рамо с неизменния „Държук“ /кожена торба, дълга почти до прасците/, Минка, очите ѝ святкаха, пускаше топлия си кадифян глас с едно „Ха, по живо по здраво, бат' Стефане“. Бат' Стефан беше петдесет и осемгодишният ми дядо. Залисан между пчелните кошери в задния двор, чувеше ли гласа ѝ, мигом излизаше като някакво „митично“ чудовище /в моите очи/ с мрежа на главата. Голям и хубав в черните си потури и бялата риза. В косата му блестеше среброто, под гъстите мустаци се прокрадваше лекичка, тайничка усмивчица. Изтриваше ръце дядо в кърпата, дето висеше на пояса му, и покланяйки се здрависваше Минка. Тутакси под лозницата тупваше паралията. Кукваха до нея две трикраки столчета. Миг след това из двора ехтеше гърленият дядов глас, пълен със стаена радост: Керано ма, /баба ми/, Минка дойде, донеси две юзчета, сиренце, създармица, малко доматец. Пък виж там да я сайдисаме... Дядо вадеше от пояса сво-

ите „Тютюнопроизводителки“, почукваше кутията, после бавно припалваше чакмака с праханта и тръпнещ подгаваше цигара на Минка. А тя, пишна като разцъфнала роза, седеше срещу му и бърбъреше, че не спираше. Как били с катуна в Минчево. Как там хората били стиснати, и защото били стиснати, нищо не им се раждало. Доматите им били като шикалки. Фасулът им опоскан от въшки, карпузите им /дините/ като кокоше яйце. А за кокошките да не говорим - пъгпъдъци. „Друго си е при тебе, бат' Стефане, широк, хубав чияк си ти. На - кокошките ти като патици, доматите ти като карпузи... Ха да не ти е уроки.“ Минка целуваше едрата му ръка, поглеждаше към мен с метличините и възкликваше - „Я и Катенцето, дете като уругличка е. Гледано дете. Дано името ти прослави!“ „Женско е!“ - отронваше дядо. Погалваше ме по главичката и пошепваше: „Иди да видиш, къде се мае баба ти.“ Тръгвах към старата къща. Не, моята пъргава баба не се маеше. Тя беше бясна... „Пак ли дойде тая... Божке, тоя моя дъртия съвсем се е побъркал. Ама хубава била, ама окоето хващала. Как няма да го хваща, като ни е копала, ни е жънала. Цял живот песни и веселби, днеска тука, утре я няма. Ни двор мете, ни животни гледа, ни нива и лозе копае... За нея червило и белило, и Васил дето прави хубави лъжици и сахани...“ Сецайки се за саханите, баба се въодушевява, гребва от чувала брашно, завива във вестник голямо парче сланина, паница-две фасул слага в торбица, пътьом дръпва китка чубрица. Поколебава се пред кацата със сиренето, но и се откъсва една средничка бучка, а на излизане взима и шише бърканица... През това време под лозницата се лее кръшният смях на Минка. Чува се и лекото покашлюване на дядо. Сините сли-

ви отсреща още повече посивяват в очите ми. Седнала под метлата, до кладенеца, гледам как дядо ми вече не е същият. Само за минути пред очите ми става хубав, млад, усмихнат и духовит, стиснал в шепи ръцете си сякаш се бои да докосне нещо много хубаво. Нещото стои пред него. Омагьосва го, като навеждайки се почти изсипва на масата едрите си гърди. Вади от „Държука“ лъжици, копанки, точилки, вретена. Дядо почти долепен до нея шепне на мъничкото, с треперушка ушенце: „Имаме си, Минке, от всичко това си имаме...“

А Минка тръсва черната си къдрава грива и отсича: „Снахи и внучки нямаш ли си...“. „Добре“ - дълбоко въздиша дядо и се дръпва. И тъкмо навреме, защото идва фучащата ми баба... И всичко дето е приготвила потъва в Минкиния „Държук“. Пътьом до портата дядо ѝ откъсва четири-пет гергини. Едната Минка слага на ухото си и я чувам, че вече тропна на вратата у съседите. Тяхното зло куче също не я лае... Баба отфучава в задния двор. На паралията лежат три вретена, четири лъжици /колкото са децата на дядо/ и една точилка... А голу до крачето ѝ е паднало едно синьо конско мънисто. Без да ме види /аз съм още под метлата/ дядо се навежда, взема мънистото в голямата си попукана глан и го пуца в пунгията...

После надява мрежата... И отново при пчелите. „Случило ли се е нещо?“, питам се. „Сън ли беше Минка? Не, не е сън!“. Откъм реката се чува врява. Катунът е тук... След ден-два отново ще видя Минка. И тогава ще се престраша, ще я помоля да ми гледа на ръка... Калина казва, че много познавала... За бъдното...